

AVRUPA KONSEYİ

BAKANLAR KONSEYİ

Mahkemelerin Aşırı İş Yükünü Önleyici ve Azaltıcı Tedbirler Hakkında Üye Devletlere Yönelik R(86) 12 Sayılı Tavsiye Kararı

(Bakanlar Komitesince, Bakan Vekillerinin 16 Eylül 1986 tarihli 399. Toplantısında kabul edilmiştir)

Bakanlar Komitesi, Avrupa Konseyi Statüsü'nün 15.b. maddesinin hükümleri uyarınca;

Mahkemelerin iş yükünün arttığını, bu durumun Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 6.1 maddesinde öngörülen "herkes davasının makul bir süre içinde görülmesini istemek hakkına sahiptir" ilkesinin uygulanmasına engel oluşturabileceğini dikkate alarak;

Ayrıca, hakimlerce yerine getirilen yargı dışı görevlerin kabarıklığı, bu görevlerin bazı ülkelerde daha da artma eğilimi gösterdiğini göz önüne alarak;

Yargının idaresini geliştirmek için mahkemelerin aşırı iş yükünün azaltılmasının yanında hakimlerce yerine getirilen yargı dışı görevlerin sayısının sınırlandırılması gerektiğine inanarak;

İşlerin mahkemeler arasında sürekli dengeli dağılımının gerçekleştirilmesi ve mahkeme çalışanlarından azami faydanın sağlanması gerektiğine daha çok inanarak;

Üye ülke hükümetlerini, mahkemelerin artan iş yükü ve yargı dışı görevlerinin etkin bir şekilde ele alınmasını sağlamak için gerekli imkanların yargıya tahsisinden ayrı olarak, kendi yargı siyasetleri dahilinde, aşağıda yazılı olanların biri veya birkaçının yapılmaya değer olduğunu düşünmeye davet eder:

I. Uygun olduğu hallerde gerek yargı dışı yöntemlerle gerekse yargılama öncesinde veya sırasında uyuşmazlıkların dostane çözümünün teşviki:

Bu amaçla, aşağıdaki tedbirler değerlendirilebilir:

a. uygun teşviklerle birlikte uyuşmazlıkların yargılama öncesinde veya yargılama dışındaki yöntemlerle çözümüne ilişkin sulh usullerini öngörme;

b. asli görevlerinden biri olarak hakime uyum olan her türlü davada yargılamanın başlangıcında veya herhangi bir uygun evresinde uyuşmazlığın dostane çözüm yolunu arama sorumluluğunu yükleme;

c. avukatların yargılamaya başvurmadan önce veya yargılamanın uygun olan herhangi bir evresinde diğer tarafla sulh yoluna gitmesini avukatların etik görevi haline getirme veya yetkili mercileri bunu gözetmeye davet etme.

II. Hakimlerin yargı dışı görevlerini diğer kişi veya mercilere vermek suretiyle hakimlerin bu tür görevlerinin çoğalmasının önüne geçme ve kademeli olarak bunların sayısını azaltma.

Bu Tavsiye Kararı ekinde şu anda bazı ülkelerde hakimlerce yerine getirilen yargı dışı görevlerin örnekleri yer almaktadır. Bu görevler, her ülkenin kendine has özellikleri dikkate alınarak hakimlerden alınabilir.

III. Tarafların kendi takdir yetkilerinde kalmak üzere ufak müddeabihler ve bazı özel hukuk alanlarındaki uyuşmazlıkların çözümüne yönelik, mahkemeler dışında çözüm mercileri öngörme.

IV. Uygun yollarla ve uygun davalarda yargılamaya ikame bir tedbir olarak tahkime başvuruyu kolaylaştıracak ve tahkimin etkinliğini artıracak adımları atma.

V. İş yükünün dağıtılması, henüz yapılmamışsa, uygun olan bütün davalarda, yargılamanın ilk başta tek bir hakim tarafından yapılması.

VI. İş yükünü dengeli bir şekilde dağıtmak için iddiaların miktarı ve tabiatı bakımından çeşitli mahkemelerin yetkilerini düzenli aralıklarla gözden geçirme.

VII. Mecburi sigortaların mahkemelerin artan iş yükü üzerindeki muhtemel etkisini değerlendirerek ve uygun tedbirleri alarak, mecburi sigortanın asılsız dava açma teşebbüslerini teşvik edip etmeyeceğini değerlendirme.

R (86) 12 sayılı Tavsiye Kararı Eki

Bazı ülkelerde, bu ülkelerin kendine has özellikleri dikkate alınmak suretiyle hakimlerden alınabilecek yargı dışı görevler

- Evlilik merasimi
- Aile mallarına ilişkin anlaşmaların tesisi
- Evlenme yasaklarını yayınlatma
- Eşlerden birini diğerini temsile yetkilendirme: rıza vermesi engellenen eşin rızasını ikame
- Soyadı değiştirme – ad değiştirme
- Babalık davası
- Hukuki ehliyetten yoksun olanların mallarının idaresi
- Hukuki ehliyetini kaybetmiş erişkinler ile kayıp kişiler için bir kanuni temsilcinin tayini
- Tüzel kişilerce malların iktisabına onay verme
- Ticaret erbabına ait muhasebe defterlerinin denetimi
- Ticaret sicilleri:
  - tacirler
  - şirketler
  - ticari markalar
  - motorlu araçlar
  - gemi, tekne ve uçaklar
- Ticari faaliyet lisanslarını verme
- Anayasada öngörülenler dışında seçim ve referandumlarda adli müdahale
- Bir hakimi başkan olarak tayin etme veya komitenin tarafsızlığını güçlendirmek için komitelerin üyeliğine getirme
- Vergi ve gümrük rüsumu tahsili
- Mahkeme masraflarının tahsili
- Noter görevi yürütme
- Ölenlerin gayrimenkulleri ile ilgili tedbirler
- Medeni hal belgeleri ve siciller
- Tapu sicili (malların devri ile taşınmaz malların vergilerinin devrine ait kayıtların denetimi)
- Kanunun öngördüğü durumlarda hakem tayini.